

مدل تأثیر توسعه حمل و نقل جاده ای بر رشد ارزش افزوده کشور با استفاده از الگوی خودرگرسیون برداری

عبدالرضا رضایی ارجرودی^۱، آمنه تسبیحی^۲، سیدرضا موسوی^۳

۱- کارشناس ارشد راه و ترابری، پژوهشکده حمل و نقل مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی

۲- کارشناس مدیریت بازرگانی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی

۳- کارشناس ارشد راه و ترابری، وزارت راه و شهرسازی

rezaeear@yahoo.com

خلاصه

حمل و نقل از ضرورت‌ها و اساس مبادلات بازرگانی و کلید توسعه اقتصادی و اجتماعی است. در این میان بخش حمل و نقل جاده ای در کشور از اهمیت بیشتری برخوردار است به طوری که از بین شیوه‌های مختلف جابجایی مسافر در کشور، بیش از ۹۰ درصد آن توسط جاده انجام می‌گیرد. بر همین اساس ضرورت اهمیت و توجه به بخش حمل و نقل جاده ای کشور آشکار می‌شود، به نحوی که توجه دقیق و جامع به هریک از عوامل بخش حمل و نقل جاده ای در تأمین بازده اجتماعی-اقتصادی جزو الزامات اصلی به ثمر رساندن اهداف رشد و توسعه به شمار می‌رود. در این مقاله نقش توسعه بخش حمل و نقل جاده ای بر رشد اقتصادی کشور طی سالهای ۹۰-۱۳۵۳ بررسی می‌گردد. برای تخمین مدل از الگوهای خودرگرسیون برداری استفاده شده است. نتایج حاصل از تخمین مدل نشان می‌دهد که در بلندمدت توسعه بخش حمل و نقل جاده ای اثر مثبتی بر رشد اقتصادی دارد. همچنین چگونگی تغییرات متغیر ارزش افزوده بخش حمل و نقل جاده ای بر رشد اقتصادی با روش تجزیه خطای پیش بینی مورد بررسی قرار گرفته است.

کلمات کلیدی: حمل و نقل جاده ای، رشد اقتصادی، مدل خودرگرسیون برداری (VAR)

۱. مقدمه

امروزه حمل و نقل جاده ای یکی از اجزاء مهم اقتصاد ملی محسوب می‌گردد و بدلیل داشتن نقش زیربنایی تأثیر فراوانی بر فرآیند رشد اقتصادی کشور دارد. این بخش دربرگیرنده فعالیتهایی است که به شکلی گسترده در تمامی زمینه‌های تولید، توزیع و مصرف کالا و خدمات جریان داشته و در مجموعه فعالیتهای اقتصادی نقش غیرقابل انکاری برعهده دارد. بنابراین با توجه به اهمیت گسترش شبکه‌ی حمل و نقل جاده ای و نقش آن در اقتصاد، سرمایه گذاری در این بخش نقش مهمی در رشد و شکوفایی اقتصادی کشورها، به ویژه کشورهای در حال توسعه دارد و افزایش کمی و تحولات کیفی در این عامل تولیدی می‌تواند تأثیر به سزایی در رشد اقتصادی بخش حمل و نقل جاده ای و در نتیجه کل اقتصاد داشته باشد.

بر اساس آمار و اطلاعات موجود سهم ارزش افزوده بخش حمل و نقل از کل کشور رقم قابل توجهی بوده و طی ۱۰ سال گذشته نیز روند رو به رشدی داشته است. در این میان سهم ارزش افزوده زیربخش حمل و نقل جاده ای بیش از سایر زیربخش‌ها بوده و همواره بیش از ۹۰ درصد ارزش افزوده بخش حمل و نقل مربوط به حمل و نقل جاده ای بوده است. بنابراین با توجه به اهمیت بخش حمل و نقل جاده ای، در این مقاله نقش حمل و نقل جاده ای بر رشد اقتصادی کشور با استفاده از مدل خودرگرسیون برداری بررسی و تجزیه و تحلیل گردیده است. در این مقاله پس از بیان ضرورت تحقیق در بخش اول، در بخش دوم، مطالعات انجام شده در ارتباط با موضوع مقاله بررسی شده است. مبانی تئوریک توسعه بخش حمل و نقل جاده ای و رشد اقتصادی کشور نیز در بخش سوم ارائه گردیده است؛ در ادامه ارزش افزوده در بخش حمل و نقل جاده ای کشور بررسی و تجزیه و تحلیل گردیده

^۱ کارشناس پژوهشی پژوهشکده حمل و نقل

^۲ کارشناس مدیریت بازرگانی

^۳ کارشناس وزارت راه و شهرسازی